

Dansk Magisterforening om uddannelseskvalitet

En kvalificering og konkretisering af kvalitetsudvikling på professions- og universitetsuddannelserne

DM (Dansk Magisterforening) er den faglige organisation, der bredest repræsenterer undervisere både på universiteterne og professionshøjskolerne.

Med dette indlæg ønsker DM at give et underviserperspektiv på uddannelseskvalitet og derigennem bidrage til at kvalificere begrebet. Samtidig vil vi bidrage med perspektiver på at sikre kvalitetsudvikling på professionsbacheloruddannelserne og på universitetsuddannelserne.

Dansk Magisterforening har blandt sine berørte medlemsgrupper haft en grundig drøftelse af uddannelseskvalitet på de videregående uddannelser i DM Professionshøjskoler og Universitetslærerlandsklubben.

Dette indlæg afspejler, at selvom der er overordnede fællestræk for uddannelseskvaliteten på de videregående uddannelser, så skal der være respekt om de forskellige uddannelsers særtræk, der hænger sammen med deres forskellige sigte, karakter og fagområde. Der findes derfor heller ikke én kvalitetsmodel, der passer på alle uddannelserne hverken på universiteterne eller på professionshøjskolerne.

DM vil væk fra et ensidigt fokus på outputstyring og henimod en anerkendelse af, at uddannelseskvalitet skabes i samspillet mellem kvalificerede undervisere og motiverede og engagerede studerende.

Uddannelseskvalitet er også et europæisk anliggende

Debatten om uddannelseskvalitet er ikke begrænset til Danmark, men er et fælles europæisk anliggende, hvorfor DM vil åbne op for en fælles europæisk underviserholdning til uddannelseskvalitet, snarere end at argumentere for en særskilt dansk tilgang.

Underviser- og universitetsorganisationerne i Education International konkluderer i et papir fra marts 2014, at diskursen i Europa har bevæget sig bort fra fokus på "Quality Assessment" til "Quality Assurance". Sagt på jævnt dansk fra evaluering og kvalitetskontrol til kvalitetssikring.

De europæiske uddannelsesorganisationer er enige om at betragte uddannelse som en ret for det enkelte individ til at udvikle sine evner, så langt de rækker, uafhængig af privatøkonomi. Denne ret er væsentlig for at gøre det muligt for veluddannede borgere at være aktive og kritiske medlemmer af samfundet og yde deres bidrag til demokratiets udvikling.

Uddannelse er ikke blot et middel til udvikling af samfundets økonomi og konkurrenceevne. I et moderne videnssamfund må videregående uddannelser finde en balance mellem en mission om kritisk tænkning, intellektuel udvikling og arbejdsmarkedets behov.

Følgende kriterier er ifølge Education International vigtige for at nå frem til en sådan balance:

- Samspil mellem kvalificerede undervisere og motiverede og engagerede studerende.
- Ordentlige arbejdsvilkår for underviserne er nødvendigt for at tiltrække og fastholde velkvalificerede undervisere.
- Ledelserne skal sikre rammer for kvalitetssikring, men uddannelseskvalitet skabes i undervisningen og forudsætter et professionelt råderum.
- Kvalitetssikring skal bygge på kollegial støtte.
- Kvalitetssikring skal involvere både undervisere og studerende gennem hele processen og skal være transparent.
- Der skal tages hensyn til forberedelse, evaluering og teamsamarbejde ved kvalitetssikring.
- Nødvendig tid til og prioritering af professionel udvikling af kompetencer, herunder en tæt forbindelse mellem undervisning og forskning.

DM har aktivt bidraget til Education Internationals kriterier og vil supplere dem med et par punkter, for at sikre uddannelseskvaliteten på henholdsvis professionshøjskolerne og på universiteterne. Uddannelserne skal ud over faglig indsigt også medvirke til de studerendes dannelse: at støtte deres udvikling som selvstændigt tænkende, kritiske individer og styrke deres kompetencer til at gå i dybden med et emne.

Uddannelseskvalitet på professionshøjskoler og universiteter

Fælles for underviserne på både universiteterne og professionshøjskolerne gælder det, at det står centralt i deres kvalitetsbegreb, at undervisning fokuserer på inddragelse af de studerende og deres aktivitet. Måleparametre må ikke komme til at stå i vejen for dette fokus. Det står ligeledes centralt at kvalitetssikring skal være dynamisk med fokus på kvalitetsudvikling. Endelig er en forudsætning for kvalitetsudvikling på professionshøjskoler såvel som universiteter, at institutionerne gives ordentlige vilkår for at drive uddannelse, at underviserne har ordentlige arbejdsvilkår, og at de studerende har ordentlige studievilkår.

Udover de fælles forudsætninger for udvikling af uddannelseskvaliteten på professionshøjskoler og universiteter, er der herunder oplistet forhold, der gør sig særligt gældende for samt indikatorer på uddannelseskvalitet på de respektive institutioner.

For professionshøjskolerne gælder det:

- At uddanne de studerende til at blive dygtige professionsudøvere, der udvikler autencitet, autoritet og kritisk sans i forhold til både praksis og teori.
- At underviserne har en bred accept af forskellige professionsidentiteter og er medskabere af professionsidentiteterne.
- At undervisningen baserer sig på professionsforskning.
- At studerende har tid til at fordybe sig i studier af vanskeligt stof, til at reflektere og til at skaffe transfer mellem praksiserfaringer og teori.
- At underviseren er ansvarlig for forberedelse og ikke blot kan overtage og kopiere undervisning forberedt af andre.

Indikatorer på uddannelseskvalitet på professionshøjskolerne:

- Uddannelsen indeholder en klar kobling mellem studie og praksis – herunder praktik.
- Studerende får kvalificeret vejledning og feedback på deres studieprodukter. Det vil sige, at vejledning indeholder drøftelser, refleksion og dialog.
- Undervisningen er præget af en kritisk dialog.
- Undervisningen bygger på løbende kompetenceudvikling og forberedelse til den konkrete undervisningssituation, og der bør derfor opstilles mål for antal undervisere på sådanne forløb i udviklingskontrakterne.

For universiteterne gælder det:

- De studerende kommer med meget forskellige forudsætninger, og derfor tager det tid at omstille sig til at studere på universitetet. Der skal i tilrettelæggelsen af studiet tages højde for den omstilling.
- Under studiet skal den studerende opleve en progression i læringen, som kulminerer med specialeskrivningen. Det er først med specialet, at de studerende til fulde mestrer de akademiske metoder og teorier.
- Undervisning skal altid være forskningsbaseret, da det er forudsætningen for, at læringen kan ske efter internationale standarder.
- Der skal være en bred opbakning til at værdsætte undervisningsdelen i hele den universitære struktur. Det skal også afspejle sig i universiteternes ansættelsespolitik, der skal lade undervisningskompetencer indgå i vurderingen på lige fod med forskning. De faglige bedømmelsesudvalg skal også udtale sig om ansøgernes undervisningskompetencer.
- Underviserne skal have mulighed for at tilrettelægge en faglig udveksling uden for selve undervisningen med de studerende, så der er tid og rammer for vejledning og feedback, også online.
- Udvikling af undervisningskompetencer skal prioriteres ressourcemæssigt gennem midler til fortsat kompetenceudvikling af underviserne og gennem et krav om, at alle professorer og lektorer skal tage konfrontationstimer med de studerende.

Indikatorer for uddannelseskvalitet på universiteterne:

- Uddannelsen indeholder en klar kobling til fagområdets forskning og videnskabelige metoder.
- Studerende får kvalificeret vejledning og feedback på deres studieprodukter. Det vil sige, at vejledning indeholder drøftelser, refleksion og dialog.
- Uddannelserne skal være efter internationale standarder, og deres anvendelighed skal have et bredt samfunds- og arbejdsmarkedssigte.
- Undervisningen bygger på løbende kompetenceudvikling, og der bør derfor opstilles mål for antal undervisere på sådanne forløb i udviklingskontrakterne.